

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА
МОГИЛИ

Кафедра української філології, теорії та історії літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Н. М. Іщенко

« _____ » 2018 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Спеціальність 035 «Філологія»

Спеціальність 035.043 «Германські мови та література (переклад включно), перша – німецька»

Розробник:

доцент кафедри української філології,
теорії та історії літератури

Руссова В.М.

Завідувач кафедри української філології,
теорії та історії літератури

Шестопалова Т.П.

Гарант освітньої програми «Українська
філологія, іноземна мова та переклад»

Шестопалова Т.П.

Завідувач кафедри теорії та практики
перекладу з німецької мови

Науменко А.М.

Гарант освітньої програми «Германські
мови та література (переклад включно),
перша – німецька»

Муратова В.Ф.

Директор Інституту філології

Пронкевич О.В.

Директор ННІПО

Норд Г. Л.

Начальник НМВ

Потай І.Ю.

Миколаїв – 2018 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Педагогіка вищої школи	
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»	
Спеціальність	035 «Філологія»	
Спеціалізація	035.01 Українська мова та література 035.043 «Германські мови та література (переклад включно), перша – німецька»	
Освітня програма	«Українська філологія, іноземна мова та переклад» «Германські мови та література (переклад включно)»	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2018/2019	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	1	1, 2
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	15	6
	15	6
	60	78
Відсоток аудиторного навантаження	33%	13%
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою вивчення курсу є ознайомлення студентів-магістрантів з напрямками реформування вищої освіти, структурою її системи, методологічними, психолого-педагогічними та методичними основами організації навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі.

Завдання курсу:

- ознайомити зі специфікою навчального процесу в Україні та європейських держав в світлі Болонської конвенції;
- підготувати студентів до викладацької діяльності в умовах реформування сучасної вищої школи;
- озброїти майбутніх викладачів та науковців чіткою методологією педагогіки, глибокими знаннями основних педагогічних категорій і понять;
- забезпечити засвоєння студентами системи теоретичних знань і професійних умінь і навичок, що допоможуть їм формувати професійну компетентність;
- формувати в майбутніх викладачів і науковців дослідницькі навички, розвивати вміння проводити самостійні наукові пошуки та експериментальні дослідження;
- учити студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної вищої школи, втілювати нові методичні ідеї у практику вивчення предмета, застосовувати педагогічні інновації;
- розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до удосконалення своєї практичної підготовки;
- підготувати магістрантів до проходження асистентської практики.

Очікувані результати навчання: належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентація результатів своїх досліджень, спостережень, міркувань, зіставлень державною мовою (ПРН 12), поцінювання багатства й розмаїття світу та зорієнтованість у професійній діяльності на принципи толерантності, діалогу та співробітництва (ПРН 14), здатність критично аналізувати й оцінювати важливість соціально, особистісно та професійно значущі проблеми, пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору (ПРН 15), здатність оцінювати історичні надбання й новітні досягнення педагогічної науки з точки зору сучасних гуманітарних потреб (ПРН 19), здатність виокремлювати й характеризувати теоретичні та практичні аспекти педагогіки (ПРН 20), здатність формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН 22).

Студенти повинні знати:

- сучасні філософські засади педагогічної діяльності;
- методи науково-педагогічних досліджень у вищій школі;
- основні тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні;
- сутність, структуру та особливості процесу навчання у вищій школі;
- вимоги до організаційно-правового забезпечення вищої освіти;
- місце і роль методів та інноваційних технологій навчання;
- основні принципи комп'ютерної підтримки навчального процесу;
- теоретичні основи формування професійної культури сучасних спеціалістів;
- принципи педагогічної майстерності викладача: питання теорії і практики;
- зміст самостійної роботи студентів: сутність, організація, питання контролю;
- культуру, техніку, риторичні аспекти педагогічного мовлення;
- розвиток позитивних міжособистісних стосунків у студентській групі.

Студенти повинні вміти:

- характеризувати основні елементи системи та змісту вищої освіти в Україні;
- визначати, планувати структуру змісту навчального заняття;
- самостійно проводити лекційні, практично-семінарські заняття;
- організовувати спілкування зі студентами;
- застосовувати методи науково-педагогічного дослідження;
- аналізувати та приймати рішення щодо критеріїв якості навчання та діагностики знань;
- розвивати мотивацію студентів до змісту навчального матеріалу;
- ставити і вирішувати завдання з проблем самоактуалізації особистості;
- застосовувати інтерактивні методи, тренінгові технології, форми навчально-пізнавальної діяльності студентів (мозкової атаки, дискусії, діалогу, «кейс»-методу, рольової гри, методу проектів, групової взаємодії тощо);
- обґрунтовувати основні аспекти педагогічного спілкування.

3. Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с/р
Тема 1. Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система	7	1	1	5	7	1		6
Тема 2. Загальні основи педагогіки вищої школи. Етапи становлення та перспективи розвитку вищої школи України	7	1	1	5	6		1	5
Тема 3. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти.	7	1	1	5	6		1	5

Магістратура як складова частина підготовки науково-педагогічних кадрів								
Тема 4. Методологія педагогіки, методи науково-педагогічних досліджень	7	1	1	5	7	1		6
Тема 5. Дидактика вищої школи як наука	7	1	1	5	7	1		6
Тема 6. Основні проблеми дидактики вищої школи	7	1	1	5	7		1	6
Тема 7. Методи й форми навчання в сучасній вищій школі	7	1	1	5	7		1	6
Тема 8. Інновації в системі вищої освіти	7	1	1	5	7	1		6
Тема 9. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу	8	1	2	5	8	1		7
Тема 10. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи	8	2	1	5	8		1	7
Тема 11. Педагогічне спілкування як вияв характерних особливостей взаємодії	9	2	2	5	10		1	9
Тема 12. Формування особистості студента як майбутнього фахівця	9	2	2	5	10	1		9
Усього годин	90	15	15	60	90	6	6	78

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. Плани лекцій (денна форма)

№	Тема	Год
1.	Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи 1. Предмет, завдання та основні категорії ПВШ. 2. Вища школа як педагогічна система. 3. Особливості системи освіти України.	2
2.	Загальні основи педагогіки вищої школи 1. Загальні основи ПВШ. 2. Етапи становлення вищої школи України. 3. Перспективи розвитку вищої школи України.	2
3.	Організаційно-правове забезпечення вищої освіти 1. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. 2. Магістратура як складова частина підготовки науково-педагогічних кадрів. 3. Особливості магістратури ЧНУ.	2
4.	Методологія педагогіки 1. Методологія педагогіки. 2. Методи науково-педагогічних досліджень. 3. Досягнення педагогічних досліджень ЧНУ.	2
5.	Дидактика 1. Дидактика вищої школи як наука. 2. Історія питання. 3. Основні проблеми дидактики вищої школи.	2

6.	Методи й форми навчання в сучасній вищій школі 1. Методи навчання у вищій школі. 2. Форми навчання в сучасній вищій школі. 3. Інновації в системі вищої освіти. 4. Інновації у ЧНУ.	2
7.	Викладач як суб'єкт педагогічного процесу 1. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу. 2. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. 3. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача ЧНУ.	2
8.	Педагогічне спілкування 1. Педагогічне спілкування як вияв характерних особливостей взаємодії. 2. Формування особистості студента як майбутнього фахівця. 3. Досвід ЧНУ.	1
Разом		15

(заочне)

1.	Предмет, завдання, основні категорії педагогіки вищої школи 1. Предмет, завдання та основні категорії ПВШ. 2. Вища школа як педагогічна система. 3. Особливості системи освіти України.	1
2.	Загальні основи педагогіки вищої школи 1. Загальні основи ПВШ. 2. Етапи становлення вищої школи України. 3. Перспективи розвитку вищої школи України.	1
3.	Організаційно-правове забезпечення вищої освіти 1. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. 2. Магістратура як складова частина підготовки науково-педагогічних кадрів. 3. Особливості магістратури ЧНУ.	1
4.	Методи й форми навчання в сучасній вищій школі 1. Методи навчання у вищій школі. 2. Форми навчання в сучасній вищій школі. 3. Інновації в системі вищої освіти. 4. Інновації у ЧНУ.	1
5.	Викладач як суб'єкт педагогічного процесу 1. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу. 2. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. 3. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача ЧНУ.	1
6.	Педагогічне спілкування 1. Педагогічне спілкування як вияв характерних особливостей взаємодії. 2. Формування особистості студента як майбутнього фахівця. 3. Досвід ЧНУ.	1
Разом		6

4.2. Групові заняття (денне)

1	Загальні основи педагогіки вищої школи 1. Загальні основи ПВШ. 2. Етапи становлення вищої школи України. 3. Перспективи розвитку вищої школи України.	2
2	Методологія педагогіки, методи науково-педагогічних досліджень 1. Методологія педагогіки. 2. Методи науково-педагогічних досліджень. 3. Історія питання.	2

3	<p>Основні проблеми дидактики вищої школи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дидактика вищої школи як наука. 2. Історія питання. 3. Основні проблеми дидактики вищої школи. 	2
4	<p>Методи й форми навчання в сучасній вищій школі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи навчання. 2. Форми навчання в сучасній вищій школі. 3. Особливості застосування методів і форм навчання у ЧНУ. 	2
5	<p>Інновації в системі вищої освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія питання. 2. Інновації в системі вищої освіти. 3. Інновації у ЧНУ. 	3
6	<p>Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу. 2. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. 3. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача ЧНУ. 	2
7	<p>Формування особистості студента як майбутнього фахівця</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія питання. 2. Сучасний студент в Європі. 3. Сучасний студент в Україні. 4. Болонська система. 	2
	Разом	15

(заочне)

1	<p>Загальні основи педагогіки вищої школи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні основи ПВШ. 2. Етапи становлення вищої школи України. 3. Перспективи розвитку вищої школи України. 	1
2	<p>Організаційно-правове забезпечення вищої освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. 2. Магістратура як складова частина підготовки науково-педагогічних кадрів. 3. Особливості магістратури ЧНУ. 	1
3	<p>Методи й форми навчання в сучасній вищій школі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи навчання. 2. Форми навчання в сучасній вищій школі. 3. Особливості застосування методів і форм навчання у ЧНУ. 	
4	<p>Інновації в системі вищої освіти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія питання. 2. Інновації в системі вищої освіти. 3. Інновації у ЧНУ. 	1
5	<p>Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Викладач як суб'єкт педагогічного процесу. 2. Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. 3. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача ЧНУ. 	1
6	<p>Формування особистості студента як майбутнього фахівця</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія питання. 2. Сучасний студент в Європі. 3. Сучасний студент в Україні. 4. Болонська система. 	1
	Разом	6

4.3.Завдання для самостійної роботи

Творча робота (денна форма навчання)

1. Написання есе на тему «Сучасний університет очима студента» (10 балів).
2. Теоретичне обґрунтування й оформлення педагогічного дослідження (7 балів).
3. Розробка методичних матеріалів до проведення лекційного заняття (7 балів).
4. Розробка методичних матеріалів до проведення практичного заняття (7 балів).
5. Розробка й проведення одного з методів інтерактивного навчання (8 балів).

Контрольна робота «Історія створення та розвитку вищої школи в Україні» (заочна форма)

Оформлюється згідно з загальноприйнятими вимогами до оформлення такого типу робіт (титульна сторінка, план, три елементи структури тексту – вступ, основна частина, висновки, **список використаних джерел**). Всі види робіт виконуються у межах тематики курсу та **українською мовою**. Обов'язковим є використання джерел із списку додаткової літератури.

Оформлення. Автор має оформити текст роботи відповідно до норм сучасної української літературної мови. Допущені помилки враховуються при оцінюванні роботи. Роботу друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 через 1,5 інтервали, шрифт – Times New Roman текстового редактора Word розміру 14 пунктів. Усі аркуші роботи переплітають згідно з послідовністю їх розташування і нумерацією сторінок. Текст роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, верхнє і нижнє – 20 мм, праве – 15 мм. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць подають арабськими цифрами без знака «№». Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який підлягає загальній нумерації, але номер сторінки не ставлять, на наступних – номер проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці. Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7] ...»; якщо наводиться цитата із джерела, то оформлення посилання здійснюють у такий спосіб із зазначенням номера з бібліографічного опису та сторінки цитованого джерела: [6, с. 123].

Творча робота (заочна форма навчання)

Написання есе на тему «Сучасний університет очима студента» (10 балів).

Розробка й проведення одного з методів інтерактивного навчання (15 балів).

4.4.Забезпечення освітнього процесу

Навчальні посібники та підручники, доступ до цифрових платформ, мережа Інтернет, тексти, словники та довідники з педагогіки та історії педагогіки.

5. Підсумковий контроль

Контроль за оволодінням студентами матеріалом курсу здійснюється шляхом усного опитування на практичних заняттях, письмового опитування та оцінювання творчих завдань, виконаних самостійно. Підсумкова форма контролю – **іспит**.

Питання до іспиту

1. Педагогіка вищої школи як наука (мета, завдання, функції).
2. Основні категорії педагогіки вищої школи.
3. Особливості університетської освіти. Принципи побудови і структура вищої освіти в Україні.
4. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти в Україні.
5. Основні типи вищих навчальних закладів України.
6. Етапи становлення вищої освіти в Україні.
7. Вища освіта України і Болонський процес.
8. Неперервна освіта як вимога сучасності.
9. Сучасні моделі освіти в різних країнах світу (за вибором студента).
10. Основні вимоги до проведення педагогічного дослідження.
11. Методи науково-педагогічного дослідження.

12. Предмет і завдання дидактики.
13. Основні категорії дидактики вищої школи.
14. Зміст сучасної вищої освіти.
15. Структура навчального процесу у вищому навчальному закладі.
16. Стандарти вищої освіти.
17. Науково-методичне забезпечення навчального процесу у вищому навчальному закладі.
18. Навчальний підручник і посібник. Зміст і структура з позицій урахування загальнодидактичних принципів та дидактичних вимог.
19. Технологія й методика навчання.
20. Основні методи навчання у вищій школі.
21. Організаційні форми роботи у вищому навчальному закладі.
22. Лекція як основна форма роботи у виші: види, структура, вимоги до підготовки й проведення.
23. Основи педагогічного контролю у виші та його основні форми.
24. Структура навчального процесу за модульним принципом. Різновиди модульного навчання.
25. Технологія проблемного навчання.
26. Дискусійні методи навчання.
27. Ігрові технології навчання. Методика проведення рольових і ділових ігор.
28. Інформаційні технології навчання.
29. Тренінг (види, завдання, принципи та етапи проведення).
30. Сутність професійної діяльності викладача, її структура. Професійна усталеність викладача.
31. Професійна майстерність і особистість педагога.
32. Стилї й моделі педагогічного спілкування.
33. Конфлікти в педагогічній взаємодії. Шляхи їх запобігання й вирішення.
34. Особливості студентського віку (психологічний, соціальний і біологічний аспекти).
35. Типологія особистості студента та її врахування в навчально-виховному процесі.
36. Шляхи формування професійної спрямованості студентів.
37. Формування «Я-концепції» майбутнього фахівця.
38. Мовний аспект формування особистості студента.
39. Основні напрями формування та розвитку студента як творчої особистості.
40. Студентське самоврядування.

Зразок білета

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Професійна майстерність і особистість педагога (20 балів).
2. Особливості університетської освіти. Принципи побудови і структура вищої освіти в Україні (20 балів).

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

Види роботи	Терміни виконання	Форми контролю	Макс-на к-ть балів
Робота на практичних заняттях	Протягом семестру	Усне опитування під час занять	21
Написання есе на тему «Сучасний університет очима студента»	7 тиждень	Перевірка	10
Теоретичне обґрунтування й оформлення педагогічного дослідження	9 тиждень		7
Розробка методичних матеріалів до проведення лекційного заняття	11 тиждень		7

Розробка методичних матеріалів до проведення практичного заняття	13 тиждень		7
Розробка й проведення одного з методів інтерактивного навчання	15 тиждень		8
	Іспит	40 балів	
	Разом	100 балів	

Критерії оцінювання завдань для досягнення
максимальної кількості балів

Робота на практичних заняттях оцінюється в межах 3 балів – відповідно до рівня складності та обсягу матеріалу, опрацьованого у процесі підготовки до заняття, а також за ступенем усвідомлення проблеми, уміння пояснення термінів, також студент має активно працювати протягом усього заняття, грамотно вести дискусію, наводити приклади, до того ж враховується культура мови.

Творча робота має відповідати критеріям: 1) написана на самостійно й повністю прочитаний твір; 2) критична рефлексія має певний продуманий сюжет.

Відповідь на іспиті передбачає чітко структуроване висвітлення безпосередньо поставленого в білеті питання. Кожне питання має сполучати в собі знання теоретичного та культурно-історичного (у разі потреби) характеру, давати приклади явищ, які висвітлюються, або їхніх ознак і характеристик, показувати ясне розуміння причин, результатів, наслідків тощо чинників.

Заочна форма

Види роботи	Терміни виконання	Форми контролю	Макс-на к-ть балів
Робота на практичних заняттях	Під час сесії	Усне опитування під час занять	15
Написання есе на тему «Сучасний університет очима студента»	Протягом триместру	Перевірка на Moodle	10
Розробка й проведення одного з методів інтерактивного навчання			15
К/р	За тиждень до початку сесії	Перевірка на Moodle	20
	Іспит	40 балів	
	Разом	100 балів	

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів

Робота на практичних заняттях оцінюється в межах 5 балів – відповідно до рівня складності та обсягу матеріалу, опрацьованого у процесі підготовки до заняття, а також за ступенем усвідомлення проблеми, уміння пояснення термінів, також студент має активно працювати протягом усього заняття, грамотно вести дискусію, наводити приклади, до того ж враховується культура мови.

Творча робота має відповідати критеріям: 1) написана на самостійно й повністю прочитаний твір; 2) критична рефлексія має певний продуманий сюжет.

Контрольна робота має відповідати таким критеріям: а) студент дав чіткі й ясні відповіді на запитання, підкріпивши свою думку коректними прикладами: на які сторони книжки звертають увагу літературні критики, щоб привернути до неї увагу; яка питома вага естетичних питань, яких торкаються критики, рекомендуючи ту чи іншу книжку; наскільки вдалими й доречними є застосовані поняття; б) студент створив свій зразок

виступу рекомендаційного характеру про художній твір; в) здійснив виклад спостережень за певним чітким планом; г) дібрав аргументи й ілюстрації; г) коректні висновки.

Відповідь на іспиті передбачає чітко структуроване висвітлення безпосередньо поставленого в білеті питання. Кожне питання має сполучати в собі знання теоретичного та культурно-історичного (у разі потреби) характеру, давати приклади явищ, які висвітлюються, або їхніх ознак і характеристик, показувати ясне розуміння причин, результатів, наслідків тощо чинників.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання / [за заг. ред. П. Зайця, В. Журавського]. – К. : Форум, 2003. – 950 с.
2. Вища освіта України – Європейський вимір: стан, проблеми, перспективи : [матеріали до підсумкової колегії МОН (1 березня 2008 року, м. Київ)] // Освіта України. – № 21-22 (905), 19 березня 2008 р.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник / За ред. В.І. Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Харків: «ОВС», 2010. – 480 с.
5. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / [З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.]; за ред. З.Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2005. – 399 с.
6. Професійна освіта: Словник: навч. посібник / [уклад. С.У. Гончаренко та ін.]: за ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Вища школа, 2000. – 380 с.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: [навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.] / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: [навч. посіб.] / М.М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.

Допоміжна

1. Богданова І. М. Модульний підхід до професійно-педагогічної підготовки вчителя: Монографія / І. М. Богданова. – О.: Маяк, 1998. – 284 с.
2. Десятов Т. Сучасне бачення неперервної освіти : стратегія розвитку в масштабах геополітичних регіонів / Т. Десятов // Неперервна професійна освіта: теорія і практика: [науково-методичний журнал]. – 2002. – Випуск 2 (6). – С. 9–23.
3. Євтух М. Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: [моногр.] / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с.
4. Освітні технології: навчально-методичний посібник / за ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001.
5. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. – К. : ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320с.
6. Репьев Ю. Г. Интерактивное самообучение: [монография] / Ю.Г. Репьев. – М.: Логос, 2004. – 248 с.
7. Степко М.Ф. Проблеми вищої освіти в контексті Болонського процесу / М.Ф. Степко // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 1 (58). – С. 75–81.
8. Філоненко М. М. Психологія спілкування: підручник / М. М. Філоненко. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Антонюк В. З. Сучасні інформаційні технології в системі інтерактивного навчання [Електронний ресурс] / В. З. Антонюк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – №20. – (Серія: Педагогічні науки). – Режим доступу до журналу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Natural/nvnu/ped/2009_20/zmist.html.
2. Виговська С.В. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» для підготовки фахівців за напрямом 0101 «Педагогічна освіта» зі спеціальності

- 8.010105 «Соціальна педагогіка»: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.nubip.edu.ua/10061/1/Vygovsjka_4.pdf.
3. Данилюк С. С. Переваги і недоліки використання інформаційно-комп'ютерних технологій у процесі формування професійної компетентності майбутніх філологів [Електронний ресурс] / С. С. Данилюк // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2012. – №2 (28). – Режим доступу до журналу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/2012_2/Index.htm.
4. Железко А.М. Конфлікти у студентів у період навчання у ВНЗ: [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://www.psyh.kiev.ua/Конфлікти_у_студентів_у_період_навчання_у_ВНЗ
5. Курс лекцій з дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи» – Режим доступу до журналу: <http://www.dgma.donetsk.ua/metod/ugo/pipvw/do/kl.pdf>
6. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб.: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/17340501/pedagogika/stili_pedagogichnogo_spilkuvannya.
7. Погоріла С. Г. Педагогічна майстерність викладача ВНЗ – об'єктивна передумова особистісно зорієнтованого навчання студентів [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N136/N136p063-067.pdf.
8. Шиманський М. Викладач вищої школи: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.lnu.edu.ua/Pedagogika/periodic/visnyk/19_1/02_shymanski.pdf.